

Sz. W. Ślaga

Sprawozdanie z sympozjum filozofii przyrody KUL na temat ewolucji układów fizycznych i biologicznych

---

Studia Philosophiae Christianae 8/1, 285-287

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kiej. obrońców strukturalizm znalazł w osobach stud. Stommy i dr Maciejowskiego.

Odpowiadając na zarzuty dyskutantów prof. Sławińska wyjaśniła, że analiza ta była niepełna, z konieczności bowiem pomijała najistotniejszy argument strukturalistów — analizę fonologiczną wiersza Baudelaire'a. Była ona jednak nieprzekładalna z francuskiego na język polski, a pominięta, same próby warstwy znaczeniowej wiersza czyniła dowolnymi w pewnym stopniu.

Sesję poświęconą strukturalizmowi we współczesnej nauce zamknął w *Podsumowaniu* ks. prof. dr Kamiński. Starając się uzgodnić głosy referentów i dyskutantów prof. Kamiński podkreślił wielość kierunków, tendencji i rozwiązań strukturalizmu. Wskazał także na wagę i prawomocność wszelkich prób zmierzających do ustalenia poprzedników strukturalizmu współczesnego w historii, a także prób ustalenia założeń antropologicznych i filozoficznych, które leżą u jego podstaw.

Te słowa wskazały na intensywność toczących się przez dwa dni dyskusji i różnorodność stanowisk. Były one apelem dla dalszych badań nad strukturalizmem. I jako takie były optymistycznym akcentem końcowym, godziły bowiem wszystkich uczestników w dalszym wysiłku poznawczym.

B. J. Ruciński

Sprawozdanie z sympozjum filozofii przyrody KUL na temat ewolucji układów fizycznych i biologicznych

W dniach 22—23 kwietnia 1971 na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim odbyło się sympozjum zorganizowane przez Koło Naukowe Studentów Filozofii Przyrody KUL na temat ewolucji układów fizycznych i biologicznych. Obrady sympozjum otworzył rektor KUL — o. prof. A. M. Krapiec wskazując na aktualność zagadnień związanych z kosmosem, jego prawami i miejscem człowieka w świecie. W słowie wstępnym kurator Koła ks. doc. St. Mazierski podkreślił różnice jakie istnieją pomiędzy kosmologią przyrodniczą i filozoficzną oraz dla dalszych rozważań sprecyzował pojęcie układu w fizyce i biologii.

Ks. doc. M. Heller mówił o powstawaniu galaktyk we wczesnych stadiach ewolucji kosmicznej ograniczając się do tematu „Gravitacyjny mechanizmy powstawania galaktyk”. Powstawanie galaktyk można rozpatrywać w aspekcie kosmologicznym. W związku z tym powstają trzy pytania, na które referent odpowiadał:

a. Jak daleko wstecz można się cofać w czasie rekonstruując ewolucję kosmiczną? Chwilą graniczną, poza którą nie można cofać się

wstecz jest tzw. osobliwość początkowa. Według twierdzenia Hawkinga-Penrose'a jest ona w teorii nieunikniona.

b. Jak daleko wstecz można ekstrapolować teorię grawitacji (ogólną teorię względności)? Można pokazać, że ogólna teoria względności „obowiązuje” począwszy od tzw. „epoki prognozy”. W epoce przedprogowej istotną rolę odgrywały efekty kwantowe („kosmologia kwantowa”).

c. W jaki sposób oddziaływania grawitacyjne doprowadziły do formowania się galaktyk? Według Harrisona „zarodki” galaktyk istniały już w epoce przedprogowej. Według koncepcji tradycyjnej galaktyki powstały z małych zaburzeń gęstości w pierwotnie jednorodnym substracie.

Prof. dr W. Zonn wygłosił odczyt pt. „Teorie ewolucyjne i kosmologiczne Wielkiego Wszechświata”. Referent wskazał na to, że istniejące obecnie ewolucyjne i stacjonarne modele Wszechświata przyjmują jako założenie zasadę kosmologiczną o jednorodności Wszechświata w przestrzeni i w czasie. Po omówieniu tej zasady oraz po przedstawieniu niektórych danych obserwacyjnych z zakresu radioastronomii i teorii ekspansji referent stwierdził, że przemawiają one bardziej za ewolucyjnym niż stacjonarnym modelem Wszechświata.

Zapowiedziany referat doc. M. Bielickiego „Problemy ewolucji i kosmogonii komet” nie odbył się z powodu choroby prelegenta.

Drugi dzień obrad dotyczył problematyki związanej z ewolucją układów biologicznych.

Dr A. Paszewski wygłosił referat pt. „Ewolucyjne aspekty biologii molekularnej”. Spośród makromolekuł wyróżnił białka ze względu na to, że a. pełnią one rolę strukturalną w organizmie, b. są elementami niezbędnymi dla wszystkich niemal procesów życiowych c. są biokatalizatorami (enzymami). Według referenta czynnikami ewolucji na poziomie molekularnym są: a. maszyny syntez białek, b. ewolucja genów (informacji o białku), c. komplikacja i regulacja. Po szczegółowym omówieniu procesu biosyntezy białek i wskazaniu sposobu, w jaki następuje przekazanie informacji (DNA → RNA → białko) referent stwierdził, że maszyny syntez białek jest z pewnością bardzo stara, ponieważ występuje we wszystkich organizmach żywych.

Prof. W. Romanowski w swym odczycie „Wpływ współczesnego środowiska na ontogenetyczne zmiany człowieka” scharakteryzował najpierw skutki postępującej technizacji, urbanizacji i rozwoju cywilizacji, przejawiające się w postaci skażenia atmosfery pyłami, zanieczyszczenia wód, skażenia gleby i roślinności przez chemiczne środki ochrony roślin, we wzroście niepożądanego hałasu itp. Czynniki te wpływają wyraźnie niekorzystnie, często wprost szkodliwie na zdrowie człowieka, który nie jest w stanie przystosować się do tak niekorzystnych zmian swego środowiska. Jeśli w stosunkowo krótkim czasie

można zaobserwować u człowieka jakieś zmiany anatomiczno-fizjologiczne, mające jakiś walor ewolucyjny, to są one wyraźnie niekorzystne.

Ks. prof. K. Kłósak miał przedstawić ocenę krytyczną współczesnych prób filozoficznego wytłumaczenia ewolucji biologicznej, lecz nie przybył na Sympozjum z powodu choroby.

Po każdym z odczytów odbywała się dyskusja; liczne głosy dotyczące poszczególnych tematów pozwoliły z różnych punktów widzenia spojrzeć na omawiane zagadnienia. Biologiczną część obrad podsumował ks. doc. W. Sedlak, a kosmologiczną — ks. doc. St. Mazierski.

Wśród gości w Sympozjum brali udział między innymi pracownicy i studenci filozofii przyrody ATK w Warszawie, którzy w przerwach między obradami zwiedzili zabytki Lublina.

Sz. W. Ślaga

Sprawozdanie z Konferencji naukowej na temat filozofii polskiej okresu pozytywizmu, 28—29 kwietnia 1971, Warszawa, Pałac Staszica

Konferencja została zorganizowana przez Zespół Historii Polskiej Filozofii Nowożytnej Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, którego kierownikiem jest obecnie doc. dr Andrzej Walicki. W Konferencji udział wzięli oprócz członków Zespołu przedstawiciele różnych ośrodków naukowo-badawczych między innymi Uniwersytetu Warszawskiego, Instytutu Badań Literackich, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Lubelskiego Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej i Uniwersytetu Wrocławskiego. Akademia Teologii Katolickiej reprezentowana była przez doc. dr Bronisława Dembowskiego.

Konferencję otworzył Dyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii PAN prof. Jan Szczepański. Podkreślił on ważność badań nad pozytywizmem, ponieważ pewne założenia metodologiczne postulowane i opracowane przez ten kierunek myślowy nie straciły swej aktualności i nadal mają żywotny wpływ na badania naukowe.

Następnie głos zabrał prof. dr Tadeusz Kotarbiński. Wypowiedź jego nazwano w programie „Wspomnienia”. Mówił on o ludziach, których spotkał bądź osobiście, bądź przez ich pisma, a których pod jakimś względem można nazwać pozytywistami. Wywarli oni wpływ na utworzenie tej postawy, którą nazywamy pozytywizmem szerokich rzesz inteligentnych z przełomu XIX i XX wieku, i sami tę postawę wyrażali. Prof. Kotarbiński wspominał ks. Stefana Pawlickiego, Stanisława Szczepanowskiego, Bolesława Prusa — podkreślając przeprowadzone przez niego ciekawe analizy pojęcia czynu, Aleksandra Świętochów-